

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 17. 6. 2019
COM(2019) 277 final

OZNÁMENIE KOMISIE RADE

v súlade s článkom 395 smernice Rady 2006/112/ES

1. SÚVISLOSTI

Podľa článku 395 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“) môže Rada jednomyselne na návrh Komisie opraviť ktorýkoľvek členský štát, aby zaviedol osobitné opatrenia odchyľujúce sa od ustanovení tejto smernice s cieľom zjednodušiť výber DPH alebo zamedziť určitým daňovým únikom alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnosťami. Keďže v tomto postupe sa stanovujú výnimky zo všeobecných zásad DPH, v súlade s ustálenými rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie by rozsah pôsobnosti takýchto výnimiek mal byť obmedzený a mali by byť primerané.

Litva požiadala listom, ktorý Komisia zaevidovala 19. novembra 2018, o povolenie uplatňovať opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice o DPH. O žiadosti predloženej Litvou Komisia v súlade s článkom 395 ods. 2 smernice o DPH informovala ostatné členské štáty listom z 2. apríla 2019. Listom z 3. apríla 2019 Komisia oznámila Litve, že má všetky informácie, ktoré považuje za potrebné na posúdenie žiadosti.

Všeobecným pravidlom je, že osobou povinnou platiť DPH daňovým orgánom je podľa článku 193 smernice o DPH zdaniteľná osoba, ktorá dodáva tovar. Účelom výnimky, o ktorú Litva žiada, je v prípade konkrétnych výrobkov, najmä pokiaľ ide o ropné výrobky a aditíva, uložiť túto povinnosť zdaniteľnej osobe, ktorej sa tovar dodáva (tzv. mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti). Cieľom požadovanej výnimky je bojovať proti podvodu.

2. PRENESENIE DAŇOVEJ POVINNOSTI

Osobou povinnou platiť DPH podľa článku 193 smernice o DPH je zdaniteľná osoba, ktorá dodáva tovar alebo poskytuje služby. Účelom mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti je presunúť túto povinnosť na zdaniteľnú osobu, ktorej sa dodáva tovar alebo poskytujú služby.

K podvodu založenému na chýbajúcom obchodnom subjekte dochádza, keď obchodník predáva tovar alebo poskytuje služby, vyberie DPH od svojich zákazníkov a následne zmizne bez toho, aby DPH vybranú od svojich zákazníkov odviedol daňovým orgánom. V najzávažnejších prípadoch takéhoto daňového úniku sa prostredníctvom „kolotočovej“ schémy (v rámci ktorej sa s tovarom či službami obchoduje medzi členskými štátmi) rovnaký tovar dodá alebo rovnaké služby poskytnú viackrát bez toho, aby sa daňovým orgánom odviedla DPH, pričom zákazník zároveň odpočíta DPH, ktorú zaplatil svojmu dodávateľovi, resp. poskytovateľovi. Zistilo sa, že domáci mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti odstraňuje príležitosť zapojiť sa do uvedeného druhu daňového úniku, a to tým, že za osobu povinnú platiť DPH sa v takýchto prípadoch určí osoba, ktorej sa dodá tovar alebo poskytnú služby.

3. ŽIADOSŤ

Litva požaduje na základe článku 395 smernice o DPH, aby jej Rada konajúc na návrh Komisie povolila uplatňovať osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice o DPH, pokiaľ ide o uplatňovanie mechanizmu prenesenia daňovej

povinnosti v súvislosti s dodaniami ropných výrobkov (plynového oleja a benzínu) vrátane aditív [metylesteru mastných kyselín (FAME) a bioetanolu] v rámci krajiny.

Zistilo sa, že domáci mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti odstraňuje príležitosť zapojiť sa do určitých foriem daňových únikov, akým je napríklad podvod založený na chýbajúcom obchodnom subjekte, a to tým, že za osobu povinnú platiť DPH sa určí osoba, ktorej sa dodáva tovar alebo poskytujú služby.

Litva tvrdí, že zavedenie odchyľujúceho sa opatrenia je potrebné na boj proti podvodom, ku ktorým dochádza v odvetví ropných výrobkov. Tieto výrobky sa nakupujú od zdaniteľných osôb v iných členských štátoch a pred tým, než sa dodajú maloobchodníkom alebo priamo spotrebiteľom, dochádza v reťazci k viacerým transakciám medzi chýbajúcimi obchodnými subjektmi, ktoré neodvedú splatnú DPH do štátneho rozpočtu. Podľa Litvy sa približne s 5 – 6 % benzínu a plynového oleja na litovskom trhu obchoduje podvodným spôsobom. Litovský štátny rozpočet tak prichádza ročne o približne 20 miliónov EUR.

4. STANOVISKO KOMISIE

Keď Komisia dostane žiadosti v súlade s článkom 395, preskúma ich a presvedčí sa, či sú splnené základné podmienky na to, aby sa im vyhovel, t. j. či sa navrhovaným osobitným opatrením zjednodušujú postupy pre zdaniteľné osoby a/alebo daňovú správu, alebo či sa návrhom zabráni určitým druhom daňových únikov alebo vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Komisia v tejto súvislosti vždy zaujala reštriktívny a obozretný postoj, aby zaistila, že výnimky nenarúšajú fungovanie všeobecného systému DPH, majú obmedzený rozsah pôsobnosti, sú nevyhnutné a primerané¹.

Každá výnimka zo systému rozdelených platieb preto môže byť len krajnou možnosťou a núdzovým opatrením a musí poskytovať záruky, pokiaľ ide o nevyhnutnosť a výnimočnú povahu udelenej výnimky.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že politikou Komisie je uvažovať o výnimkách v súvislosti s mechanizmom prenesenia daňovej povinnosti len vtedy, ak súčasne platí, že predmetný tovar nemôže dosiahnuť fázu konečnej spotreby, nespôľahlivý daňovník je nahradený spoľahlivejším daňovníkom a neexistuje riziko, že podvod sa presunie na úroveň maloobchodu alebo do iných členských štátov, ktoré tento mechanizmus nevyužívajú.

V prvom rade treba poznamenať, že v prípade zavedenia prenesenia daňovej povinnosti existuje tendencia, že sa podvod v dodávateľskom reťazci posunie na ďalšiu (maloobchodnú) úroveň. Je to spôsobené tým, že maloobchodný predajca nadobúda výrobky bez DPH a po účtovaní DPH na následné dodanie môže zmiznúť s DPH, ktorú prijal od nadobúdateľa. Vzhľadom na väčší počet obchodníkov na maloobchodnej úrovni to bude ešte ťažšie kontrolovať.

V druhom rade treba uviesť, že benzín a plynový olej sú spotrebným tovarom, ktorý je mimoriadne citlivý na zmeny cien, a jeho spotrebiteľia/kupujúci sú ochotní prekročiť hranicu s cieľom získať ho za najlepšiu cenu. Vzhľadom na túto citlivosť trhu existuje riziko, že podvody sa presunú do susedných členských štátov.

¹

Vec C-395/11 BLV Wohn- und Gewerbebau, ECLI:EU:C:2012:799, bod 40.

Zavedenie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti vytvára stimul pre nečestných obchodníkov zo susedných členských štátov, aby v Litve nakupovali benzín bez DPH, ktorý by potom mohli ďalej predávať v iných členských štátoch. Títo nečestní obchodníci nebudú susedné členské štáty informovať o príchode benzínu, ktorý bol kúpený inde bez DPH, na ich územie.

Výnimka navyše v žiadnom prípade nie je dlhodobým riešením, ani nenahrádza zodpovedajúce kontrolné opatrenia v danom odvetví a nad zdaniteľnými osobami. Litva zaviedla niekoľko kontrolných opatrení a ukázalo sa, že niektoré z nich sú účinné. Konkrétne sa sprísnila pravidlá obchodovania s ropnými výrobkami a obchodníci musia mať licenciu. V roku 2017 zjavne disponovalo takouto veľkoobchodnou licenciou 71 spoločností a Litva by za normálnych okolností mala zvládnuť kontrolu takéhoto obmedzeného počtu obchodníkov.

Stále by sa mohli zaviesť ďalšie opatrenia, ako napríklad lepšia kontrola žiadostí o vrátenie dane, a to vrátane kontrol obchodných priestorov, spoločná a nerozdielna zodpovednosť nadobúdateľa, ktorý kúpil tovar od chýbajúceho obchodného subjektu, ak nadobúdateľ vedel alebo mal vedieť, že týmto nákupom sa zúčastňuje transakcie súvisiacej s podvodom v oblasti DPH atď.

Napokon treba uviesť, že Komisia v minulosti oznámila svoj zámer zamietnuť žiadosť iného členského štátu o výnimku, ktorej cieľom by bolo uplatňovanie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti na tie isté výrobky. Uvedený členský štát sa následne rozhodol stiahnuť svoju žiadosť.

Po zohľadnení uvedených skutočností Komisia dospela k záveru, že výnimka, ktorá by umožňovala uplatňovať mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti v odvetví ropných výrobkov a aditív, by mohla mať nepriaznivý vplyv, pokiaľ ide o podvody na maloobchodnej úrovni, a na iné členské štáty. Preto sa nepovažuje za vhodné riešenie na boj proti podvodom, ku ktorým v tomto odvetví dochádza.

Riešenie by bolo potrebné nájsť na širšej úrovni a malo by zahŕňať vhodné kontrolné opatrenia vrátane opatrení na urýchlenie prešetrovania a účinného trestného stíhania. Komisia je Litve naďalej k dispozícii, aby jej poskytla potrebnú pomoc pri riešení problémov týkajúcich sa podvodov v oblasti DPH.

5. ZÁVER

Na základe uvedených skutočností Komisia namieta proti žiadosti Litvy.